

zorniki? Bore malo jih imamo! Kje so metodiške knjige iz teh krogov?

Le pogledjmo, koliko raznovrstnih metodičnih knjig za vse predmete imajo na razpolago nemški, češki in hrvaški učitelji. In vse te knjige so z malimi izjemami spisali, oziroma sestavili okrajni šolski nadzorniki in — v adniški učitelji!

Kar se je učiteljstva pozneje izšolalo, tudi to do zadnjega desetletja ni dobilo v pripravnici dosti metodičnih navodil. Kar imamo iz te dobe metodično izobraženih, imamo se zahvaliti le njihovi pridnosti in nagonu po napredku. Z grozo in s strahom se še vedno spominjamo hospitacijskih ur, ki nam plavajo pred očmi s podpisom: Ne bodi tak! A mnogi, žal, premnogi so le spali. Pa kaj čuda! Saj za avanzma ni bilo treba metode, ampak v prvi vrsti orgljanja, potem protekcije in priljubljenosti pri merodajnih gospodih! Čemu si torej ubijati glavo s pedagogiko in metodiko, če je bil bolj izdaten globok poklon! Dobro se še spominjamo razpisov: „prednost imajo orgljanja zmožni.“ Nikdar se ni vprašalo: kakšen učitelj si, ampak kakšen si organist. In v takih razmerah naj cvete pedagogika kot znanost!?

O poglavju, kako se je učiteljstvo demoralizovalo, napisali bi lahko cele knjige, kajti celo jasne določbe šolskih zakonov so se teptale; več let stalno nastavljeni učitelji so se prezirali, ker niso hoteli orglati in nastavljali so se abiturijente itd. Le čuditi se je, da je toliko število vrlih mož ostalo značajnih.

Mlajša generacija pa je imela dobro šolo, v kateri so se pripravniki pripravljali za učitelje, ne pa za — organiste. A to peče izvestne kroge, hudo jih peče, kajti vrlo naobraženo, strokovno učiteljstvo se je osamosvojilo in ni več tako pasje ponižno, kakršnega si žele ti ljudje.

Pred par meseci je pisal neki slovenski časnik, da ima ljudska šola edino ta namen, podati otrokom potrebne podlage za nadaljno izobrazbo, in ako se ne motimo, se je izrekla želja po ustanovitvi kmetijskih nadaljevalnih tečajev za šole po deželi. Po pisavi dotičnih člankov je spoznati, da jih je spisal nek „prismojeni novostrujar“, kakor vljudno nazivlje glasilo kranjskega dekana za svoj poklic vnete mlade napredne učitelje.

In perfidni pisec „Sl. Lista“ si upa pisati, da se učiteljstvo boji za proste četrtke, ko isto ravno nasprotno želi, naj se nedelje in četrtki porabijo za take tečaje. Znani so nam učitelji, ki so ustanovili take tečaje in ko so prosili remuneracije za ta trud, dobili so po celih 7 krajcarčkov od ure. Vsak delavec je vreden plačila, zakaj naj bi ga učitelj ne zahteval. Tukaj potrkajte, gospodje starostrujarji, potem hočemo dalje govoriti. Z največjim veseljem bode učiteljstvo pozdravljalo ustanovitev takih tečajev.

V premislek.

II.

Da na enorazrednice nihče rad ne gre, je umevno. Saj poleg težkega trudapolnega dela, ima še mnogo drugih neprilik, katerih njegovi tovariši na večrazrednici nimajo. Prvič je sam, brez tovariša, s komur bi se mogel razgovarjati o tem, kar ga zanima. A tudi druge inteligence v krajih, kjer so enorazrednice, navadno primanjkuje. V takem slučaju je potem človek navezan na razgovor o vremenu, letini, živini in otroških vojskah. Ko pa sneg zakida vas, potem si pa za nekaj mesecev dober. — To gotovo ni prijetno in zahteva

dokaj samozatajevanja. Isto je s hrano. V gorskih krajih po mesece ne vidiš juhe itd. Sploh, pogrešati mora mnogo. — Zato na enorazrednice gredo le taki, ki so tja prestavljeni, taki, katerim ni druga pot odprta in pa taki, katere sili revščina, morebiti celo dolгови, prositi na enorazrednico, kjer ima poleg plače še prosto stanovanje, opravilno doklado, če tudi majhno, vrt in končno je morebiti še organist. To sicer niso veliki dohodki, a za silo se da izhajati, ker so tudi izdatki — za društva, veselice, lepšo obleko itd. veliko manjši.

Kakor je razvidno, gredo — z malimi izjemami na enorazrednico le taki, katere sila tira. — Nastane vprašanje: kako pa popolniti mesta na enorazrednicah, če morajo novinci služiti prej na večrazrednicah; novinci ne smejo, starejši pa nočejo, kaj tedaj? Odgovor je ta: Dajte učiteljem na jedno-razrednicah večjo opravilno doklado in gotovo se bodo starejši izkušeni močje za taka mesta oglasili. To bi bilo le pravično. Trud in delo sta največja, pogrešati se mora marsikaj samotariti, ločen biti od sveta, a šola sama pa zahteva najboljše moči. Li ni potem pravično, za večje žrtve tudi večja plača.

To so nazori in nasveti, katere smo merodajnim krogom napisali v premislek, komur je resnično mar napredka, kogar je res skrb pomagati ljudskemu šolstvu do višje stopinje, do boljšega razvitja, ta bo sprejel te vrstice kot to, kar so namreč: dobrohoten nasvet v premislek.

—t—

To in ono.

II.

O času velikonočnih praznikov se je razlegal skoraj po vseh časopisih glas — vstajenja. Da, res se je praznovalo vstajenje onega velika pedagoga in reformaterja verskih načel, kateri je preminjal temo v luč, koja nas razsvetljuje že stoletja kot voditeljica verskih nazorov, vzgojevalnih principov, sploh pri vsakem stremljenju v življenju. In vendar nam Slomškarji v „Najnovijšem priznanju“ (glej št. 6. Slov. uč.) predbacivajo, da bi radi vrgli verstvo iz šol, da bi radi izročili naše šolstvo pedagogom brez vere. Čudni ljudje ti Slomškarji! Ni še jim znano, da je versko-nravna odgoja po šol. zakonu zajamčena in da pedagogom ni mogoče ovreči občnih vzgojevalnih načel, temeljne podlage vzgoje in pouka, katera je tudi podlaga naše vere. Napredni učitelji niso zavrgli „katoških principov“. Ali mislite, da so samo Vam sveti, ker se imenujete klerikalne? Slomškarji se smatrajo za pospešitelje kulturnega napredka slov. naroda, ter obžalujejo, da jim v tem oziru ni mogoče z nami složno delovati. Slomškarji! ali upate tudi priseči, da je to Vaše stremljenje. Mogoče, da ste tako malo razsodni in ne veste, da je to nalogo izvrševati Vam nemogoče, ker se družite z onimi, ki tišče vse nazaj v temo, v grob — ki se bojijo vstajenja: kulturnega napredka slov. naroda. Da se potegujete za versko odgojo ter si Slomška stavite kot vzor takega pedagoga, tega vam nikdo ne šteje v zlo, ampak le dejstvo, da se družite kot učitelji z onimi, ki zabranjujejo z vso silo duševni razvoj ter tlačijo narod v duševno sužnost.

Ali ste Slomškarji res tako zaslepljeni ter se še niste prepričali, da Vas kaplančki, ki pišejo v Vaš list, vodijo za nos, izrabljajo kot orodje v svoje namene in se družijo le z Vami zato, da polagoma dosežejo svoj cilj. Da bi bil list „Slov. učitelj“ res list le za učitelje in neodvisen od duhovnikov, bi Vam nikdo ne porekal nazadnjaštva, ampak